

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/592/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

36/2013. (II. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹2012. július 16-án előterjesztett panaszja alapján indult eljárásban a 2013. február 6-án megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. július 16-án, elektronikus levélben terjesztette elő panaszbeadványát, melyben elmondta, úgy érzi, hogy 2012. július 13-án az Sz. városi K. út X. szám alatt található hiteliroda előtt jogtalanul jártak el vele szemben a rendőrök.

A panaszosnak a fenti cím alatt működő hiteliroda vezetőjével vitás ügye van, ezért a történetek napján bement, hogy megpróbálja megbeszélni az ügyet. Az iroda vezetője a panaszost kurvának nevezte, válogatott cáromkodások közepette küldte el a helyszínről, és nekitámadott, majd szemüvegét is széttörte. A panaszos „védekezésképpen belemarkolt a hajába”, mire egy az irodában tartózkodó, magát ügyvédnek nevező férfi székéről felugorva meglökte őt, és kiteszította az ajtón. A panaszos ekkor látott meg két rendőrt az utcán, akiktől kiabálva kérte, hogy jöjjenek segíteni. Ezt követően a panaszos kint maradt az egyik rendőrrel az utcán, mialatt a másik bement az irodába. A másik rendőr megközelítőleg 10 perc elteltével kijött, és erélyesen közölte a panaszossal, hogy meg fogja bilincselni, és beszállítja a rendőrségre. Miközben a fentieket elmondta, a rendőr meg is fogta a panaszost, nekinyomta a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

falnak, kezeit hátrahúzta, és ráhelyezte a bilincset. A panaszos külön hangsúlyozta beadványában, hogy a rendőr semmiféle tájékoztatást nem adott arról, hogy milyen okból és milyen jogon teszi ezt, mivel gyanúsítja, illetve jogairól sem kapott semmilyen felvilágosítást. A panaszos jelezte a rendőrnek, hogy autója, melyben értékei vannak, az udvaron áll, és nincsen bezárva, mire a rendőr közölte, hogy őt az nem érdekli. Időközben érkezett egy rendőrautó, melybe a panaszost durván beültették, és a bilincset út közben sem vették le róla. A rendőrkapitányságra való megérkezésükkor a panaszost úgy kellett kihúzni a gépjárműből, mivel nem tudott kapaszkodni.

A panaszos kifejtette, hogy ő hívta a rendőröket a helyszínre, mivel bajban volt, megtámadták, éppen ezért segítségre számított, mégis durva bánásmódban részesítették, annak ellenére, hogy semmiféle ellenállást nem tanúsított. A panaszos kérte, hogy ne bilincseljék meg, mert hajlandó magától is bemenni, és azt is közölte a Testülettel, hogy egyébként is be kívánt menni a történetek után feljelentést tenni. A támadás elmondása szerint eszébe sem jutott, mivel 50 kg testsúlyú, 158 cm magas, beteg, fizikailag is legyengült nő, az intézkedő rendőrnő pedig nála 20 centiméterrel magasabb és 30 kg-mal nehezebb is volt, ráadásul az ügyvéd és egy másik személy is a helyszínen tartózkodott.

A panaszos úgy érzi, hogy emberi méltóságát és állampolgári jogait sértette a rendőrök eljárása. A panaszos beadványában személyes körülményeit tovább részletezte, valamint utalt rá, hogy a panasz benyújtásának napján vallomását visszavonta, mivel az őt kihallgató rendőr lebeszélte arról, hogy a jelenlévő ügyvédre bizonyíték hiányában terhelő vallomást tegyen. A panaszos szerint a rendőr azt tanácsolta neki, csak annyit mondjon, hogy szét akarta őt és a hiteliroda vezetőjét választani, ami a panaszos szerint nem igaz, mert az ügyvéd is támadólag lépett fel ellene.

A panaszosnak délután 5 órától 23 óráig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia, majd végül ujjlenyomatot vettek tőle, és azt közölték vele, hogy „perceken belül bekerül a bűnügyi nyilvántartásba”. A panaszos hangsúlyozta, hogy nem bűnöző, nem követett el bűncselekményt, most mégis hátrány éri, mivel ezek után erkölcsi bizonyítványt sem kaphat.

2) 2012. július 20-án kelt levelében az előadó testületi tag a panaszost beadványának aláírásával történő megerősítésére, és a beadvány pontosítására hívta fel.

Aláírt válaszlevelét a panaszos 2012. július 31-én juttatta el a Testülethez. A panaszos beadványát kiegészítve előadta, hogy a rendőröket már bent az irodában hívni akarta, ezért lökte ki az ajtón az ott tartózkodó ügyvéd. A panaszos elő akarta venni táskájából a telefonját, az ügyvéd ezt azonban nem engedte neki.

A panaszos elmondta, hogy semmiféle ellenállást nem tanúsított a rendőri intézkedéssel szemben, a helyszínt pedig annak ellenére sem hagyta el, hogy lett volna rá módja. A panaszos hangsúlyozta, hogy a rendőröket ő maga hívta a helyszínre.

Az előállítással összefüggésben a panaszos kifejtette, hogy 5-6 órán keresztül tartották az előállító helyiségben, mielőtt az ügyeletes rendőrtiszt, vagy az egyik nyomozó kihallgatta volna. A kihallgatás során a panaszossal azt közölték, hogy garázdaság és könnyű testi sértés miatt vele szemben feljelentést tettek, ezért ő gyanúsított. A panaszos tulajdonképpen ekkor tudta meg, miért is tartják fogva. A fogvatartás időtartama a panaszos számára nagyon

hosszúnak tűnt, félelem és aggodalom vett erőt rajta. A panaszos nem tudta értesíteni a családját, és leginkább amiatt aggódott, hogy ők sem tudták, hová tűnt el ilyen hosszú időre.

A panaszos megjegyezte, hogy korábbi betegsége miatt depresszióval kezelték, és előállításánál szükség lett volna gyógyszerére. A panaszosnak engedélyt kellett kérnie a kihallgatását végző rendőrtől, hogy a gyógyszert bevehesse, és enyhe asztmás fulladása miatt asztmasprayt is használnia kellett. A történetek miatt a kihallgatás során szóba került a panaszos korábbi pszichiátriai gondozása, melyet a nyomozó belefoglalt a panaszos vallomásába, azonban a panaszos szerint ez nem olyan tény, melynek a hitelirodában történt eseményekhez köze lehetne. A kihallgatással kapcsolatban továbbá a panaszos elmondta még, hogy amikor elmesélte a történeteket, a nyomozó azt mondta, írják le, hogy az ügyvéd nem lökdöste, hanem közéjük állt, hogy megakadályozza a dulakodást. A nyomozó indokolásképpen annyit közölt, hogy úgyis az ügyvédnek fognak hinni, nem pedig a panaszosnak. A nyomozó végül a panaszos vallomásába azt is beleírta, hogy a panaszos megbánta, amit a hitelirodában tett, mert „ezt a bíróság méltányolni fogja, és talán próbára bocsátják, mert még nem volt büntetve”. A panaszos a vallomást aláírta, mivel már nagyon hosszúnak tűnt az ott töltött idő, és félt, fázott, remegett, valamint egészen hihetetlennek találta, hogy a hiteliroda munkatársainak bántalmazása után még őt vitték be gyanúsítottként a rendőrségre.

A panaszos elmondta továbbá, hogy 10 és 11 óra között két rendőr egy rendőrségi kisbusszal elvitte gépjárművéhez, hogy azt bezárhassa és tudjon kivenni belőle meleg ruhát.

2012. július 26-án a panaszos új vallomást tett. Az őt ekkor kihallgató r. főtörzsőrmester közölte, hogy „rendőrségi orvosszakértői véleményt” fognak kérni beszámíthatóságáról. A panaszos levele zárásaként megkérdezte a Testülettől, hogy köteles-e alávetnie magát ezen eljárásnak, és utalt rá, hogy 2012. július 24-én, az Sz. Városi Ügyészségen tett „feljelentést” a rendőri intézkedés ellen.

Beadványához a panaszos az alábbi dokumentumokat csatolta:

a) 2012. július 24-én az Sz. Városi Ügyészség hivatali helyiségében jegyzőkönyv készült a panaszos ügyészi kihallgatásáról.

A panaszos a hamis vád és a hatóság félrevezetésének törvényi következményeire történő figyelmeztetést követően előadta, hogy feljelentést kíván tenni, mert 2012. július 13-án 17 óra körüli időben egy hitelirodában bántalmazták, amiért rendőri segítséget hívott, majd álláspontja szerint a rendőrök jogszerűtlenül jártak el vele szemben, indokolatlanul bilincset alkalmaztak. A panaszos a történetek előzményeként elmondta, hogy a Kft.-vel egy megbízásból eredően vitája keletkezett, amely miatt párja a rendőrségen csalás miatt büntetőfeljelentést tett. A szóban forgó napon a panaszos azért ment a Kft. irodájába, hogy visszakérje pénzét és iratait, azonban az irodában tartózkodó dr. P. P. T. arrogánsan lépett fel, ezért szóváltásba keveredtek, majd ő a panaszosnak támadt, lekapta a szemüvegét és meglökte. Ezt követően dulakodás alakult ki, a panaszos védekezni próbált. Az irodában tartózkodó férfi, akiről a későbbiekben derült ki, hogy ügyvéd, többször meglökte a panaszost. A panaszos az irodából meglátta, hogy az utcán tartózkodik két rendőr, akiktől kiabálva kért segítséget. Az egyik, r. főtörzsőrmester rendfokozatú járőr a panaszos név szerint említi vallomásában. A rendőrök odajöttek a panaszoshoz az iroda elé. A panaszos a r. főtörzsőrmesterrel kint maradt az utcán, míg a másik rendőr bement az irodába. A panaszos

elmesélte a történeteket a r. főörzsőrmesternek. Amíg ő a rendőrrel beszélgetett, odalépett hozzá az ügyvéd a hitelirodából. A férfi a rendőrnek bemutatkozott, közölte, hogy ügyvéd és, hogy a panaszos rájuk támadt odabent. A panaszos kérte a rendőrt, hogy küldje el az ügyvédet, aki kérésének eleget tett, mire az ügyvéd bement az irodába.

Kis idő elteltével kijött az irodából a másik rendőr, közölte a panaszossal, hogy meg fogja bilincselni, majd, rögtön a fal felé fordította, kezeit pedig hátrahelyzetben megbilincselte. A panaszos mindvégig könyörgött, hogy ne rakják rá a bilincset, hiszen ő kért segítséget, és mindenképpen be akar menni a rendőrségre feljelentést tenni a történetek miatt. Erre a rendőr annyit válaszolt, hogy „be kell vinnem”. A panaszos kérte a rendőrt, hogy a nyugdíjfolyósító udvarán parkoló gépjárművét bezárhassa, mire a rendőr közölte, hogy „az őt nem érdekli”.

Ezt követően egy rendőrautó állt meg az iroda előtt, melynek hátsó ülésére a panaszost megbilincselve beültették, majd a városi Rendőrkapitányságra szállították, és ott az előállító helyiségben helyezték el. A panaszos kihallgatására 23 óra körül került sor. A panaszos elmondta még, hogy asztmás, gyógyszereit használhatta, a rendőrkapitányságon pedig emberségesen viselkedtek vele. A bilincset az előállító helyiségben vették le róla, később pedig, 22 óra körüli időben két rendőr visszavitte az autójához, hogy bezárhassa.

b) Az Sz. városi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Gazdaságvédelmi Alosztályán 2012. július 16-án 12 óra 59 perckor kelt jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos gyanúsítottként foganatosított folytatólagos kihallgatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy előzetesen tett vallomását vissza kívánja vonni. Arra a kérdésre, hogy miért kívánja vallomását visszavonni, a panaszos úgy nyilatkozott, hogy csak ügyvédje jelenlétében kíván válaszolni.

c) 2012. július 26-án 10 óra 16 perckor újabb jegyzőkönyv készült a városi Rendőrkapitányságon. Újabb kihallgatása során a panaszos elmondta, hogy mivel teljesen beszámítható, mégsem kíván ügyvédet meghatalmazni – ügyvédi képviselőt akkor szándékozik igénybe venni, amikor saját képviselőjét nem tudja ellátni.

A jegyzőkönyv szerint a panaszos elmondta, hogy amikor előállították, nagyon megijedt, és ráadásul igen hosszú időn keresztül bent tartották – legalábbis a rendőrkapitányságon eltöltött idő számára nagyon hosszúnak tűnt. A panaszos előállításán minél előbb túl szeretett volna lenni, szomjas és éhes volt, valamint aggódott, hogy családja nem tudja, hová tűnt, mivel telefonja autójában maradt, és nem tudott senkit értesíteni. Vallomását a fenti körülmények hatására a kihallgató rendőr tanácsára nem úgy tette meg, ahogyan valójában történtek az események. A panaszos utalt rá, hogy a rendőr azt mondta, a bíróság méltányolni fogja, „ha bizonyos mondatokat beleírnak”.

A panaszos ezt követően mondatonként elemzi a vallomásában elhangzott, nem általa megfogalmazott állításokat. A panaszos kifejtette, hogy az incidenst megelőzően a Nyugdíjfolyósító Intézetben semmi olyasmi nem történt, ami miatt ő ingerült állapotba került volna, valamint számos, a hitelirodában közte és az ügyvéd között elhangzott párbeszédet érintő, a rendőri intézkedéshez közvetlenül nem kapcsolódó részletet közölt.

A panaszos elmondta, hogy azért kapaszkodott bele a hitelügyintéző hajába, mert előtte meglökte, és ő így próbált védekezni.

Kérdésre a panaszos úgy nyilatkozott, hogy a jegyzőkönyvet elolvasta, mielőtt aláírta, de igen zaklatott állapotban volt, és nem értette meg a tartalmát. A panaszos ismét utalt rá, hogy minél előbb el akarta hagyni a rendőrség épületét, hogy megnyugtassa családját, akik nem tudták mindaddig, hová tűnhetett. A kihallgatást végző nyomozónak a panaszos mindössze egy észrevételt tett: arra kérte, hogy a legutolsó mondatot, miszerint a cselekmény elkövetését nagyon bánja, ne írják bele, mert nem tett semmi rosszat és nem követett el semmit. Erre a nyomozó közölte, hogy ezt a mondatot a Bíróság méltányolni fogja. A panaszos nem válaszolt semmit, csak aláírta a vallomást, mert minél előbb menni akart.

d) A panaszos csatolta a V. Megyei M. Kórház Pszichiátriai Osztályának 2012. március 26-án kelt zárójelentését, melynek részletes ismertetésétől – mivel jelen panaszügy tárgyához nem kapcsolódik – a Testület eltekint.

e) A panaszos a zárójelentésen kívül egy az S. városi Kórházban 2012. április 12-én kelt ambuláns ellátási lapot is mellékel leveléhez, amely tanúsítja, hogy évek óta asztmás tünetektől szenved.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) 2012. augusztus 29-én kelt levelében a városi Rendőrkapitányság vezetője az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

2012. július 13-án az Sz. városi Rendőrkapitányság, Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály, Belvárosi Rendőrőrs két beosztottja, egy r. törzsőrmester és egy r. főtörzsőrmester foganatosított intézkedést a panaszossal szemben. A rendőrök meghallgatásuk során a következőkről számoltak be.

A két rendőr járőrszolgálatot látott el az Sz. városi K. utcában, amikor a panaszos segítségüket kérte. A panaszos meghallgatása után a r. törzsőrmester bement a hitelirodába, hogy az ott dolgozókat megkérdezze, mi is történt. A r. főtörzsőrmester kint maradt a panaszossal, aki vele mindössze annyit közölt, hogy „átválták az irodában”. Az irodában tartózkodó férfi elmondta a r. törzsőrmesternek, hogy az utcán tartózkodó nő bement a hitelirodába hitelügyintézésre, ott követelőzött, majd elkezdte szidalmazni a férfi kolléganőjét, illetve az ügyintézőnek megfogta a haját és kirángatta az asztal mögül. Ezt követően a férfi kolléganőjének segítségére sietett, a két nőt szétválasztotta, és a panaszost kitéssékelte az utcára. A férfi által előadottakat a jelenlévő két hölgy is megerősítette a r. törzsőrmesternek.

A r. törzsőrmester ezt követően kiment az utcára a panaszoshoz és megkérdezte, hogy megtörténtek-e, és valóban úgy történtek-e meg az események, ahogyan azt a hiteliroda munkatársai elmondták. A panaszos a két rendőr jelenlétében kijelentette, hogy a dolgok valóban úgy történtek meg, ahogyan azt a hitelirodában elmondták. A panaszos még az intézkedő rendőrök előtt is trágár kifejezésekkel illette a hitelügyintézőt.

Az intézkedő rendőrök eleget tettek a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 20. §-ában foglalt kötelezettségeiknek, és a r. törzsőrmester közölte a panaszossal, hogy elő fogja állítani garázdaság miatt a rendőrkapitányságra. Ezen tájékoztatásra a panaszos közölte az intézkedő rendőrökkel, hogy ezt nem tehetik meg, és panaszt fog tenni. Ezt követően az intézkedést foganatosító r. törzsőrmester panaszjogáról a hölgyet felvilágosította.

A panaszos a rendőrök elmondása szerint az intézkedés során ellenállást tanúsított. A r. törzsőrmester felszólította a panaszost együttműködésre, és közölte vele, hogy ruházatátvizsgálatot fog foganatosítani. Ezt követően a panaszos ellenállt, nem volt hajlandó a fal felé fordulni, kezeit befeszítette és nem működött együtt. Ellenszegülésének megtörése érdekében kezeit testi kényszer segítségével hátsó testhelyzetben bilincseltek meg. A panaszost a földre nem fektették le, végig álló testhelyzetben volt. Az intézkedő rendőrök a helyszínre érkező szolgálati gépjárművel a panaszost a rendőrkapitányságra szállították. A panaszost a gépjármű hátsó ülésére, fejére vigyázva ültették be, majd miután a panaszos elhelyezkedett középen, a két rendőr két oldalára ült. A bilincset a rendőrkapitányságra érkezve azt követően vették le, hogy a panaszost az előállító helyiségben elhelyezték. A rendőrök elmondása szerint a panaszos kezén összesen 8-10 percig volt bilincs. Az elfogás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról kiállított blanketta szerint a bilincset 16 óra 40 perctől 17 óra 5 percig alkalmazták.

A bilincselést követően a panaszos jelezte a rendőröknek, hogy a közelben parkoló autója nincs bezárva. A rendőrök a panaszossal együtt az autóhoz mentek, majd azt a r. főtörzsőrmester a panaszos szeme láttára bezárta, meggyőződött arról, hogy a zár működik, majd a kulcsot átadta a panaszos részére, aki azt eltette. A panaszost csak ezt követően szállították be a kapitányságra. A rendőrök részéről egyáltalán nem hangzott el olyan kijelentés, hogy őket a panaszos értékeinek sorsa ne érdekelné.

Az előállítás során a panaszosnak átadtak egy „az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, az előállító helyiség rendjéről szóló írásbeli tájékoztatás átvételéről, valamint a szóbeli tájékoztatás megértéséről” készített nyilatkozatot. A nyilatkozatot a panaszos aláírta, azonban azon hozzátartozójának, illetve védőjének kiértékeléséről nem nyilatkozott, és azt az intézkedő rendőroktől sem kérte.

Az elfogás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló blanketta szerint a panaszost további intézkedés végett 20 óra 55 perckor adták át az Sz. városi Rendőrkapitányság, Felderítő Osztály, Bűnügyi Készenléti Alosztályára. A Bűnügyi Készenléti Alosztályon a panaszos meghallgatása 20 óra 57 perckor kezdődött meg. A meghallgatás előtt a panaszos indulatosan, támadólag lépett fel. Közölte a meghallgatását végző rendőrrel, hogy ő beteg és be kell vennie gyógyszereit. A panaszos pár perces nyugodt beszélgetést követően gyógyszereit bevette, majd miután lehiggadt, megkezdődött érdemi meghallgatása. Részére az előállítás okáról szóló tájékoztatást, illetve az előállítás idejéről szóló igazolást átadták. Az adatok felvétele közben a panaszos már nyugodtan, közreműködően viselkedett. A kötelező figyelmeztetések elhangzottak, a panaszos nem kívánt védőt igénybe venni. A kihallgatást végző rendőr a panaszost tájékoztatta, hogy bűnügyi nyilvántartásba fogják venni, amit a panaszos megértett és tudomásul vett. A figyelmeztetéseket, tájékoztatásokat jegyzőkönyvben rögzítették. A gyanúsítás tényét többször, részletekbe menően ismertették, mely ellen a panaszos nem élt észrevétellel.

A kihallgatás során a panaszos részletesen előadta a történeteket, vallomása közben többször is kijavította önmagát, amikor a kihallgatást végző nyomozó pontosítás végett visszakérdezett. Ilyenkor a panaszos mindig visszakérdezett és sajnálkozott. Ez volt az oka, hogy a panaszos jegyzőkönyvi kihallgatása 20 óra 57 perctől 22 óra 45 percig tartott. Az elkészült jegyzőkönyvet a panaszos elolvasta, majd aláírta. A jegyzőkönyv tartalmával kapcsolatosan megjegyzést nem tett, javítást nem kért, abból egy példányt rendelkezésére bocsátottak.

A panaszossal szemben a rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. tv. (a továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző és minősülő garázdaság vétség elkövetésének gyanúja miatt nyomozás indult.

A panaszos 2012. július 16-án idézés nélkül megjelent a rendőrkapitányságon azzal, hogy az előzőleg, 2012. július 13-án tett gyanúsítottai vallomását szeretné visszavonni. Folytatólagos gyanúsítottai kihallgatási jegyzőkönyvet vettek fel, melyben a panaszos arról nyilatkozott, hogy csak az ügyvédje jelenlétében fogja a rendőrhatalóság tudomására hozni vallomása visszavonásának okát. A panaszos a kihallgatás megkezdése előtt, illetve annak során is végig ingerült, felháborodott állapotban volt, a feltett kérdésekre csak azok többszöri megismétlése után volt hajlandó válaszolni.

2012. július 26-án a panaszos immáron idézésre, ismét megjelent a rendőrkapitányságon. A felvett kihallgatási jegyzőkönyvben a panaszos nyugodt állapotban, érthető módon tett folytatólagos vallomást, első vallomása bizonyos mondatait átfogalmazva. Levelében a kapitányságvezető rámutatott, hogy a panaszos folytatólagos kihallgatásai alkalmával nem említette, hogy az őt kihallgató rendőr lebeszélte volna arról, hogy az ügyvédre terhelő vallomást tegyen, csak arra utalt, hogy ijedtsége miatt nem azon szavakat használta vallomása megtételekor, melyeket nyugodt állapotban használt volna, illetve a kihallgató rendőr tanácsára nyilatkozott úgy, hogy megbánta cselekménye elkövetését.

2) Az elfogás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták, majd személyes szabadságában korlátozott személyként az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és mivel szándékos bűncselekmény elkövetésén érték tetten, az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján elfogták.

A panaszossal szemben az Rtv. 47. és 48. §-ai szerint bilincset és testi kényszert alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset 16 óra 40 perctől 17 óra 5 percig alkalmazták a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdésének b) pontja szerint, kezek előre bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés, a kényszerítő eszköz alkalmazása során pedig anyagi kár nem keletkezett. A jelentés szerint az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerinti jogával nem kívánt élni, hozzátartozója/képviselője kiértékesítését nem kérte.

A jelentés szerint a panaszos 16 óra 30 perckor a Nyugdíjfolyósító Intézettel szemben lévő Hitelügyintéző Irodától kért segítséget. A panaszos elmondta, hogy az iroda alkalmazottja letagadta, hogy napokkal ezelőtt befizetett neki 240.000 forintot, melyet hitelügyintézés céljára kértek tőle. A panaszos a befizetésről igazolást, vagy a szerződésről másolatot mutatni nem tudott. A helyszínen a hitelügyintéző elmondta, hogy a panaszos valóban járt náluk, de pénzt nem fizetett be és követelése teljes mértékben jogtalanok. A hitelügyintéző ezen

túlmenően intézkedést kért arra hivatkozva, hogy a panaszos őt rágalmazta, szidalmazta, illetve a pultot megkerülve nekiment és a hajánál fogva többször megtépte. Az üzlethelyiségben tartózkodó másik ügyintézőt is meghallgatták, aki elmondta, hogy nagyon megijedt, mivel a panaszos agresszíven viselkedett és megerősítette a kolléganője által elmondottakat. Az ügyintézőben a panaszos viselkedése megbotránkozást, riadalmat és félelmet keltett.

A panaszos elmondta, hogy valóban több alkalommal megtépte a hitelügyintézőt, mivel prostituálnak nevezte őt, valamint jogtalannak érezte a hitelügyintézés menetét. A rendőrök a panaszossal közölték, hogy az általa elkövetett cselekmény végett előállítják a városi Rendőrkapitányságra.

A jelentéshez kapcsolt parancsnoki kivizsgálás szerint a panaszos személyi szabadságának korlátozása, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazása szükséges, jogszerű és szakszerű volt, és az Rtv. 15. §-a szerinti arányossági követelménynek megfelelő.

A panaszostól átvett letéti tárgyakról jegyzőkönyv készült, melyet a panaszos aláírásával látott el.

3) A rendőrkapitányság eljuttatta a panaszos intézkedés napján kelt nyilatkozatát, melyben a panaszos aláírásával tanúsítja, hogy az előállító helyiségben történt elhelyezések jogairól, kötelezettségéről, valamint a panasz megtételének lehetőségéről megkapta a megfelelő tájékoztatást.

A nyilatkozaton a panaszos aláírása szerepel, azonban az aláírás jelentése a fentiekben leírtakon túlmenően erősen kétséges: a dokumentumon aláhúzással kellett volna jelölni, hogy a panaszos kéri, vagy nem kéri hozzátartozója/védője kiértesítését, illetve az élelem biztosítását, azonban egyik válaszlehetőséget sem húzta alá, csupán aláírta a dokumentumot.

4) A panaszos részére előállításának időtartamáról igazolást állítottak ki, amely rögzíti, hogy a panaszos 2012. július 13-án 16 óra 40 perctől 20 óra 55 percig volt előállítva a városi Rendőrkapitányságon.

5) A rendőrkapitányság Őr- és Járőrszolgálati Alosztályán 2012. augusztus 29-én kivizsgáló jelentés készült a szóban forgó rendőri intézkedésről. A kivizsgálást végző r. zászlós megállapította, hogy a rendőri dokumentáció, valamint a rendelkezésre álló információk alapján az intézkedő rendőrök felelőségét megalapozó körülmény nem merült fel, az előállítás jog-, szak- és szükségszerű volt. A feltárt körülményekre való tekintettel a r. zászlós nem javasolta az érintett járőrpárral szemben fegyelmi-, vagy büntetőeljárás megindítását, valamint további vizsgálat vagy eljárás megindítását.

6) A panaszost első ízben kihallgató r. törzszakaszlós szintén jelentésben számolt be a kihallgatás tapasztalatairól, azonban abban olyan új körülményt, amelyet jelen állásfoglalás a kapitányságvezető levelének ismertetésekor ne említett volna, nem tárt fel.

A panaszos folytatólagos kihallgatásait illetően szintén készült jelentés, amelynek tartalma kapcsán a Testület ehelyütt ismételten utal a kapitányságvezető levelére.

III.

A panaszos által előadott sérelmek kapcsán a Testületnek elsőként saját hatáskörét kellett vizsgálat alá vonnia.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület ezzel kapcsolatban rámutat, hogy a fenti hatásköri rendelkezések alapján nincs lehetősége annak vizsgálatára és elbírálására, hogy a panaszos kihallgatása a jogszabályi előírásoknak megfelelően zajlott-e, illetve jogszerűen történt-e meg a bűnügyi nyilvántartásba vétel, mivel ezen kérdések a rendőrség nyomozó hatóságként kifejtett tevékenységéhez kapcsolódnak. Az iménti kérdéseket érintő joganyag nem az Rtv.-ben, hanem azt a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben (a továbbiakban: Be.) található, és azokra a Be. 196. § (1) bekezdése által biztosított panasz lehetősége irányadó.

A továbbiakban a Testület vizsgálatát a panaszos előállításának körülményeire és a kényszerítő eszközök alkalmazásának vizsgálatára korlátozta.

IV.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz való jogát, IV. cikkében biztosított személyes szabadsághoz való jogát, XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát – az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszos elfogásával és előállításával összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja a rendőr kötelezettségévé teszi, hogy elfogja és az illetékes hatóság elé állítsa azt a személyt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték.

Az elfogás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített jelentés rögzíti, hogy a panaszoszt az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján fogták el. A tettenérés esetét az Rtv. idézett szakasza az elfogás és előállítás eltérést nem engedő, kógens indokai között szabályozza, tehát a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a rendőr további intézkedés megtétele céljából köteles elfogni és az illetékes hatóság elé állítani.

A Testület a továbbiakban azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a helyszínen történt események mennyiben értelmezhetőek tettenérésként.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi. Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból az derül ki, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A panaszos és a rendőrök előadása megegyezik abban a tekintetben, hogy a történetek idején a rendőrök a hiteliroda előtti utcaszakaszon tartózkodtak, és a panaszos kérte segítségüket. Kettejük közül a r. főtörzsőrmester bement a hitelirodába, meghallgatni az iroda munkatársait a történeteket illetően, a r. törzsőrmester pedig a panasossal maradt. Az irodában tartózkodó férfi arról számolt be, hogy a panaszos bement a hitelirodába hitelügyintézésre, ott követelőzött, majd elkezdte szidalmazni az egyik ott dolgozó hölgyet, az ügyintézőt pedig kirángatta a helyszínről. Ezt követően a férfi kolléganője segítségére sietett, a két nőt szétválasztotta, és a panaszoszt kitessekelte az utcára. A rendőri beavatkozásra közvetlenül ezután került sor. A rendőrök szerint a történeteket illetően a hiteliroda három munkatársa teljes mértékben megegyezően nyilatkozott, egyikük pedig intézkedést kért arra hivatkozva, hogy a panaszos őt rágalmazta, szidalmazta, illetve a pultot megkerülve nekiment és a hajánál fogva többször megrágta. A jelenlévőkben a panaszos viselkedése megbotránkozást, riadalmat és félelmet keltett.

A r. törzsőrmester az iroda dolgozóinak meghallgatását követően kiment az utcára a panaszoshoz és megkérdezte, hogy megtörténtek-e, és valóban úgy történtek-e meg az események, ahogyan azt a hiteliroda munkatársai elmondták. A panaszos a két rendőr jelenlétében kijelentette, hogy a dolgok valóban úgy történtek meg, ahogyan azt a hitelirodában elmondták. A panaszos még az intézkedő rendőrök előtt is trágár kifejezésekkel

illette a hitelügyintézőt. A panaszos elmondta, hogy valóban több alkalommal megtépte a hitelügyintézőt, mivel prostituálnak nevezte őt, valamint jogtalannak érezte a hitelügyintézés menetét.

Töretlen gyakorlata szerint a Testület bűncselekmény gyanújának megítélésekor megelégszik az elkövetés minimális gyanújának igazolhatóságával, jelen ügyben tehát, hasonló vizsgálati szempontot választva szintén arra törekedett, hogy megítélje, nem volt-e nyilvánvalóan megalapozatlan a rendőrök tettenérésre való hivatkozása.

A kérdés eldöntését nehezíti, hogy elsőként a panaszos kérte a rendőrök közreműködését, ugyanakkor meghallgatásukkor a hiteliroda munkatársai is intézkedést kértek a panaszossal szemben. Tekintetbe véve, hogy az intézkedő rendőrök mindvégig a helyszín közelében tartózkodtak, és azt a panaszos sem hagyta el, valamint a szemtanúk és lehetséges sértettek a panaszos mozgását végig követték, tehát előadásukban az elkövetés és az elfogás egymással összekapcsolódó, megszakítás nélküli eseménysorra állt össze, a Testület úgy találta, hogy a rendőrök azon állítása, miszerint ők a panaszost a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétség elkövetésén érték tetten, nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan.

Mindezek alapján – tekintetbe véve, hogy tettenérés esetében az Rtv. nem ad lehetőséget a mérlegelésre – a Testület megállapította, hogy a panaszos elfogására és előállítására jogszerűen került sor, ezért a panaszos a személyes szabadsághoz való jogát nem érte sérelem.

2) A Testület vizsgálatát a panaszos előállításának időtartamára is kiterjesztette.

A panaszos egyértelműen azt állította, hogy délután 5 órától 23 óráig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia, kérdésre pedig elmondta, hogy mielőtt bármilyen eljárási cselekmény fogantatására, illetve kihallgatására sor került volna, 5-6 órán keresztül kellett az előállító helyiségben várakoznia. A fogvatartás időtartama a panaszos számára nagyon hosszúnak tűnt, félelem és aggodalom vett erőt rajta.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot.

Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében

meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A panaszos részére előállításának időtartamáról igazolást állítottak ki, amely tanúsítja, hogy 2012. július 13-án 16 óra 40 perctől 20 óra 55 percig volt előállítva a városi Rendőrkapitányságra. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy 17 óra körül szállították be a rendőrkapitányságra, tehát az igazoláson a személyes szabadság korlátozásának kezdő időpontjaként feltehetőleg az intézkedés kezdő időpontját tüntették fel, az előállítás terjedelmébe beleértve azt az időtartamot, mialatt a helyszínen tartózkodó szemtanúkat a rendőrök meghallgatták, és a panaszost a rendőrkapitányságra beszállították. Az igazolás szerint az előállítás 20 óra 55 perckor véget ért, ugyanakkor a kapitányságvezető tájékoztatásából kitűnik, hogy a panaszost 20 óra 57 perctől 22 óra 45 percig ki is hallgatták a rendőrkapitányságon.

A kapitányságvezető kifejtette, hogy a panaszos vallomástétele azért tartott közel két órán keresztül, mert a panaszos rendszeresen visszakérdezett, kijavította önmagát, majd sajnálkozását fejezte ki pontatlansága miatt.

A Testület határozott meggyőződése szerint a kiállított igazoláson a panaszos előállításának időtartama valótlanul szerepel, mivel a panaszos kihallgatását megelőzően nyilvánvalóan nem távozhatott a rendőrkapitányságról. Az előállítás időtartamának vizsgálatakor tehát a Testület abból indult ki, hogy a panaszos személyes szabadságát 16 óra 40 perctől 22 óra 45 percig, egészen biztosan korlátozták.

A panaszos állította, hogy kihallgatását megelőzően mintegy 5-6 órán keresztül kellett várakoznia az előállító helyiségben. Az iratok alapján a kihallgatás 20 óra 57 perckor kezdődött, tehát a panaszos által 5-6 órának érzékelt időintervallum a rendőrkapitányságra 17 órakor megtörtént érkezéstől számítva legfeljebb 4 óra lehetett.

Arra vonatkozó tájékoztatás ugyanakkor a rendőrkapitányságról nem érkezett, hogy mivel telt a panaszos előállításának a helyszíni meghallgatásokat és a szállítást követő négy órája. A Testület álláspontja szerint négy tétlen várakozással töltött óra a személyes szabadságot nyilvánvalóan aránytalan mértékben korlátozza, még abban az esetben is, ha a jelentések elkészítése és a nyilatkozatok kitöltése ezalatt történt meg.

Mindezek alapján a Testület megállapította, hogy az előállítás 6 órás időtartama a panaszos alapvető jogait aránytalan mértékben korlátozó intézkedésnek tekinthető, amely a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogának sérelmét valósította meg.

3) A Testület ezt követően a panaszos megbilincselésével és a vele szemben alkalmazott testi kényszer jogszerűségével foglalkozott.

A panaszos előadta, hogy az egyik rendőr, aki bement a hitelirodába, hogy az ott tartózkodókat meghallgassa, megközelítőleg 10 perc elteltével kijött és erélyesen közölte vele, hogy meg fogja bilincselni és beszállítja a rendőrségre. Miközben a fentieket elmondta, a rendőr meg is fogta a panaszost, nekinyomta a falnak, kezeit hátrahúzta, és ráhelyezte a

bilincset. A panaszos kifejezetten kérte, hogy ne bilincseljék meg, és egyúttal a rendőrök tudomására hozta, hogy önszántából is be kíván menni a rendőrkapitányságra feljelentést tenni. Saját bevallása szerint semmiféle ellenállást nem tanúsított, a helyszínt nem hagyta el, pedig lett volna rá módja, támadás pedig észébe sem juthatott, mivel a jelenlévők egyértelmű fizikai erőfölényben voltak vele szemben.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

Az Rtv. 48. §-a a következőképpen szabályozza a bilincs alkalmazásának eseteit: A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A panaszos kifejezetten cáfolta, hogy bármilyen, testi kényszer vagy bilincs alkalmazását megalapozó ellenszegülést tanúsított volna, illetve támadni, szökni készült volna. A kapitányságvezető ugyanakkor a rendőrök meghallgatását követően éppen a panaszos által előadottak ellenkezőjéről tájékoztatta a Testületet. A rendőrök a történetekre úgy emlékeznek, hogy a panaszos kifejezetten aktív, tevőleges ellenállást tanúsított az intézkedés során. A panaszos az intézkedés tényének közlését követően kijelentette, hogy őt nem állíthatják elő, majd a r. törzsőrmester felszólította, hogy működjön együtt, és tájékoztatta, hogy ruházatátvizsgálat készülő foganatosítani. Ezt követően a panaszos ellenállt, nem volt hajlandó a fal felé fordulni, kezeit pedig befeszítette. Ellenszegülésének megtörése érdekében kezeit testi kényszer segítségével hátsó testhelyzetben bilincselték meg. A panaszost a földre

nem fektették le, végig álló testhelyzetben volt. Az intézkedő rendőrök a helyszínre érkező szolgálati gépjárművel a panaszost a rendőrkapitányságra szállították. A panaszost a gépjármű hátsó ülésére, fejére vigyázva ültették be, majd miután a panaszos elhelyezkedett középen, a két rendőr két oldalára ült. A bilincset a rendőrkapitányságra érkezve azt követően vették le, hogy a panaszost az előállító helyiségben elhelyezték.

Az elfogás végrehajtásáról illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés a rendőrök által közölt információkat nem pontosítja, mindössze annyit közöl, hogy a panaszossal szemben az Rtv. 47. és 48. §-ai szerint bilincset és testi kényszert alkalmaztak, és – mivel ez az állítás mind a rendőri előadásoknak, mind a panaszos állításának ellentmond – feltehetőleg tévesen rögzíti, hogy a Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdésének b) pontja szerint, kezek előre bilincselésével alkalmazták a kényszerítő eszközt.

Az iratok szerint a hiteliroda munkatársai beszámoltak a helyszínen tartózkodó rendőröknek a panaszos agresszív, félelmet keltő magatartásáról, ugyanakkor nyilatkozatuk arra már nem terjed ki, hogy a panaszos az intézkedés foganatosításának pillanatában tanúsított-e bármiféle ellenállást.

A rendelkezésre álló, egymásnak ellentmondó adatok alapján a Testület nem tudta megnyugtatóan tisztázni, megalapozhatta-e a panaszos magatartása a testi kényszer, illetve a bilincs jogszerű alkalmazását, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának, illetve az abból levezethető testi integritáshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) A panaszos szerint az intézkedés kezdetén az egyik rendőr erélyesen közölte vele, hogy meg fogja bilincselni és beszállítja a rendőrségre. A panaszos kifejtette, hogy a rendőr semmiféle tájékoztatást nem adott arról, hogy milyen okból és milyen jogon állítja őt elő, illetve mivel gyanúsítja, és „jogairól sem tájékoztatta”. Az előállítás okáról a panaszos csak kihallgatása során szerzett tudomást, mivel akkor tájékoztatták, hogy garázdaság és könnyű testi sértés miatt tettek vele szemben feljelentést.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és az előterjesztésre nyitva álló határidőről.

Az intézkedő rendőrök határozottan cáfolták, hogy elmulasztották volna közölni a panaszossal az intézkedés tényét és célját. Az intézkedő rendőrök a rendőrkapitányság vezetőjének elmondása szerint úgy nyilatkoztak, hogy az Rtv. 20. §-ában foglalt kötelezettségeiknek az intézkedés kezdetén maradéktalanul eleget tettek. Kettejük közül a r. törzsőrmester volt az, aki közölte a panaszossal, hogy garázdaság gyanúja miatt fogják előállítani a rendőrkapitányságra. A rendőrök előadták továbbá, hogy az általuk nyújtott tájékoztatásra reagálva a panaszos közölte, hogy „ezt nem tehetik meg”, és jelezte, hogy panaszt fog tenni a későbbiekben, mire a r. törzsőrmester panaszjogáról is felvilágosította.

A panaszos részére nyújtott tájékoztatás tekintetében a rendőrök és a panaszos előadása a lehető legélesebb ellentétben áll egymással, melynek feloldására a Testület egyéb

alkalmas bizonyíték hiányában nem vállalkozhatott. Mindezek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy az intézkedés tényének és céljának közlését illetően panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme, illetve a panaszjogról való tájékoztatással összefüggésben jogorvoslathoz való jogának sérelme nem megállapítható.

5) Panasz-kiegészítésében a panaszos azt is előadta, hogy a rendőrkapitányságról nem tudta értesíteni családját, és mindvégig azért aggódott, hogy családja nem tudta, hová tűnt el ilyen hosszú időre.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése értelmében a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

Az Rtv. idézett szakasza alapján a panaszos számára egyértelműen biztosítani kellett volna a lehetőséget arra, hogy hozzátartozóját értesítse.

A kapitányságvezető a Testületet arról tájékoztatta, hogy a panaszosnak átadtak egy „az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, az előállító helyiség rendjéről szóló írásbeli tájékoztatás átvételéről, valamint a szóbeli tájékoztatás megértéséről” készített nyilatkozatot. A nyilatkozatot a panaszos aláírta, azonban azon hozzátartozójának, illetve védőjének kiértékeléséről nem nyilatkozott, és azt az intézkedő rendőröktől sem kérte. A későbbiekben (például az elfogás végrehajtásáról, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésen) ezt az információt már úgy tüntették fel, hogy a panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója/képviselője kiértékelését nem kérte.

A Testület a rendőrkapitányság által megküldött nyilatkozatot áttanulmányozta, és az alábbi következtetésekre jutott. A megküldött dokumentum a Testület meglátása szerint nyilatkozatnak aligha nevezhető, mivel azon a panaszos tulajdonképpen semmiről sem nyilatkozott, csupán aláírásával látta el. A dokumentumon egyértelműen aláhúzással/bekarikázással kellett volna jelölni, hogy a panaszos kéri, avagy nem kéri hozzátartozója illetve védője kiértékelését, azonban a panaszos sem az értesítés lehetőségének igénybe vétele, sem annak elutasítása mellett nem döntött.

A Testületben az a határozott benyomás alakult ki, hogy a panaszossal a nyilatkozatot csupán aláíratják, annak tartalmát pedig nem magyarázták el számára. A Testület álláspontja szerint a panaszosok nyilatkoztatásának kizárólag abban az esetben van értelme, ha velük a jogszabályi lehetőségeket – a nyilatkozat tartalmát – érthető módon ismertetik, és nem csupán automatizmusként, mindenfajta valós tartalom nélkül aláíratják azt.

A nyilatkozat tartalmát a panaszos előadásával egybevetve a Testület amellet foglalt állást, hogy a panaszost a hozzátartozó értesítésének lehetőségéről nem tájékoztatták megfelelően, ezért tisztességes eljáráshoz való joga sérült.

6) A panaszos véleménye szerint az intézkedés tulajdonhoz való jogának sérelmével járt. Előállításának megkezdésekor a panaszos szólt a rendőröknek, hogy autója, melyben értékei vannak, az udvaron áll és ajtaja nyitva van. A panaszos elmondta, hogy a rendőrök egyáltalán nem törődtek ezzel a körülménnyel, előállítását azonnal foganatosították. A panaszos

beadványában maga számolt be arról, hogy később, este 10 és 11 óra között két rendőr egy rendőrségi kisbusszal elvitte gépjárművéhez, hogy azt bezárhassa és kivehessen belőle melegebb ruhát.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz arra konkrét rendelkezést, hogy milyen kötelezettségei vannak olyan esetben a rendőrnek, ha az intézkedés helyszínén vagy annak közelében vagyontárgy marad őrizetlenül. A Szolgálati Szabályzat mindössze a lakásból való előállítás esetére tartalmaz vagyónvédelmi előírásokat. (A 15. § (1) bekezdése szerint, ha az Rtv. 33-34. §-ai, illetve 37. §-ának b) és c) pontja alapján a személyt a lakásából szállítják el, szükség esetén a lakásban maradó vagyontárgyait a rendőr biztonságba helyezi, tanúk jelenlétében az üresen maradó lakást lepecsételi.)

Az Rtv. egy helyen említi kifejezetten a vagyon megóvásának kötelezettségét. A jogszabály 39. §-ának (3) bekezdése a magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen való intézkedés szabályai között emeli ki, hogy a birtokos távollétében történt behatolást követően (...) a rendőrség köteles a birtokost tájékoztatni, és a vagyonvédelem érdekében szükséges intézkedést megtenni.

A Testület emellett hivatkozik az Rtv. 2. §-ban foglalt kötelezettségekre, miszerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak, illetve a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Ehelyütt utal továbbá a Testület az Rtv. 17. § (1) bekezdésének előírásaira is, miszerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. fent idézett 2. § (1) bekezdése olyan általános követelményt fogalmaz meg, melynek valamennyi rendőri intézkedést szükségszerűen át kell hatnia, intézkedései foganatosítása során tehát a rendőrségnek valamennyi állampolgári jog – így a tulajdonhoz való jog – védelméről is gondoskodnia kell.

A fentiek fényében a Testület álláspontja szerint, miután a panaszos – mind a rendőrök, mind a panaszos saját előadása szerint – jelezte, hogy értékei egy nyitott ajtajú gépjárműben vannak, a panaszos tulajdonhoz való jogának védelme csak úgy lett volna biztosítható, ha a rendőrök haladéktalanul, még az előállítás megkezdése előtt gondoskodnak a vagyontárgyak biztonságba helyezéséről.

A rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint ez meg is történt. A levél rögzíti, hogy a panaszos még az intézkedés helyszínén szólt a rendőröknek, hogy a közelben parkoló autója nincs bezárva. A rendőrök a panaszossal együtt az autóhoz mentek, majd azt a r. főtörzsrőrmester a panaszos szeme láttára bezárta, meggyőződött arról, hogy a zár működik, majd a kulcsot átadta a panaszos részére, aki azt eltette. A rendőrkapitányság álláspontja abban a tekintetben egyértelmű, hogy a panaszost csak az értékek biztonságos elzárását követően szállították be a kapitányságra.

A panaszos előadása szerint ugyanakkor, őt csak később, éjjel 10 és 11 óra között kísérték

vissza gépjárművéhez – elmondása szerint tehát értékei az előállítás kezdő időpontjától (a kiállított igazolás szerint 16 óra 40 perctől) minimum 22 óráig, tehát több mint öt órán keresztül őrizetlenül álltak.

A rendelkezésre álló iratok alapján a Testület a kérdés tekintetében a rendőrkapitányság álláspontjának elfogadása mellett döntött. Az iratok tanúsága szerint a panaszost 20 óra 57 perctől 22 óra 45 percig, megszakítás nélkül hallgatták ki. Kihallgatását követően a panaszost bűnügyi nyilvántartásba vették, majd szabadon bocsátották. A fentiekből a Testület véleménye szerint akadálytalanul megállapítható, hogy a saját maga által megjelölt időintervallumban a panaszos mindvégig a rendőrkapitányságon tartózkodott. A Testület álláspontja szerint az életszerűséget teljesen nélkülözte volna az a rendőrségi eljárás, hogy a panaszost a kihallgatási jegyzőkönyv felvétele közben, vagy szabadon bocsátását percekkel megelőzően kísérték volna vissza gépjárművéhez, azért, hogy azt bezárja, illetve, hogy meleg ruhát vegyen magához.

Mivel azt maga a panaszos sem állította, hogy a gépjármű bezárásáról a rendőrök ne gondoskodtak volna, csupán a jármű lezárásának időpontját illetően élt panasszal, a Testület elfogadta a rendőrök azon állítását, hogy még az intézkedés foganatosításának kezdetén, az előállítást megelőzően eleget tettek a panaszos kérdésének.

A fentiek nyomán a Testület megállapította, hogy a panaszos tulajdonhoz való jogát a rendőrök eljárása folytán nem érte sérelem.

7) A panaszos általánosságban sérelmezte a rendőrök durva bánásmódját, és utalt arra, hogy vele szemben használt hangnemek sem volt a legtiszteletteljesebb – elmondása szerint egyikük, amikor jelezte, hogy autója, melyben értékei vannak, nincsen bezárva, közölte vele, hogy „ő az nem érdekli”.

A rendőri intézkedés hangnemével, és az emberi méltóság tiszteletben tartásának követelményével kapcsolatban a Testület ismételten felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A rendőrségről érkezett iratok a rendőrök intézkedés során tanúsított magatartását a panaszos állításaival ellentétben, a kulturált érintkezés szabályaival összhangban állónak írják le. Az iratok számos ponton cáfolják a panaszos durva bánásmódra utaló kijelentéseit, például említik, hogy a panaszost a gépjármű hátsó ülésére óvatosan, fejére vigyázva ültették be. A rendőrkapitányságról érkezett iratok az intézkedés egészét egy logikus folyamatként írják le, ellentmondva a panaszos azon sérelmének, hogy őt az intézkedés kezdetén, lényegében minden előzmény és ok nélkül a falnak lökték. A rendőrkapitányság vezetője a rendőrök viselkedését kifejezetten készségesnek mutatja be: amikor a panaszos gépjárművét szeretne volna bezárni, a rendőrök vele együtt a gépjárműhöz mentek, azt a r. főtörzsőrmester bezárta, meggyőződött arról, hogy a zár működik, majd a kulcsot átadta a panaszos részére. A

kapitányságvezető a rendőrök nyilatkozatai alapján megfogalmazott levelében külön is cáfolta, hogy a rendőrök olyan kijelentést tettek volna, hogy őket a panaszos értékeinek sorsa nem érdekli.

Tekintettel arra, hogy a rendőrkapitányság és a panaszos előadása a rendőrök sérelmezett kijelentésével és durva bánásmódjukkal kapcsolatban egymásnak ellentmond, a Testület egyéb, az ellentmondás feloldására alkalmas bizonyíték hiányában nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

V.

Saját hatáskörének hiányát állapította meg a Testület a panaszos kihallgatással, valamint bűnügyi nyilvántartásba vételével kapcsolatos sérelmei tekintetében. A Testület állásfoglalásában kifejtette, hogy a panaszos elfogására és előállítására jogszerűen került sor, ezért a panaszos a személyes szabadsághoz való jogát nem érte sérelem. Az előállítás időtartamát vizsgálva a Testület megállapította, hogy az előállítás 6 órás időtartama a panaszos alapvető jogait aránytalan mértékben korlátozó intézkedésnek tekinthető, amely a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogának sérelmét valósította meg. A rendelkezésre álló, egymásnak ellentmondó adatok alapján a Testület nem tudta megnyugtatóan tisztázni, megalapozhatta-e a panaszos magatartása a testi kényszer, illetve a bilincs jogszerű alkalmazását, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának, illetve az abból levezethető testi integritáshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. A panaszos részére az intézkedés tényét és célját illetően nyújtott tájékoztatás tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme, illetve a panaszjogról való tájékoztatással összefüggésben jogorvoslathoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. A Testület kimondta, hogy a panaszost a hozzátartozó értesítésének lehetőségéről nem tájékoztatták megfelelően, ezért tisztességes eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett. A Testület megállapította, hogy az intézkedés lefolytatása a panaszos tulajdonhoz való jogát nem sértette. A panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme pedig a rendőrök bánásmódjával, és az általuk használt hangnemmel összefüggésben nem volt megállapítható.

A fent összefoglalt sérelmek a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokolttá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az Országos Rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. február 6.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET